

ZPRÁVA O ČINNOSTI Regionálního muzea v Litomyšli v roce 2012

1. REVITALIZACE HISTORICKÉ BUDOVY MUZEA

Revitalizace historické budovy Regionálního muzea v Litomyšli byla připravována řadu let. V září 2010 získal Pardubický kraj, zřizovatel muzea a investor akce, dotaci ve výši 74 mil. Kč z Regionálního operačního programu. V roce 2011 byl osud celého projektu velmi nejistý, jeho realizace byla nakonec zahájena v roce 2012.

Autorem návrhu rekonstrukce je architekt Josef Pleskot. Barokní budova muzea z počátku 18. století se rozšíří o integrovaný vstupní objekt s kapacitním foyer a sociálním zázemím, v budově vzniknou nové výstavní a společenské prostory a dostatečné zázemí pro různé nevýstavní prezentační a vzdělávací aktivity. Po rekonstrukci v r. 2014 se do budovy muzea vrátí pouze menší část depozitářů a kanceláří; většina tohoto zázemí by se měla přemístit do nových prostor v zámeckém pivovaru, které se od léta 2011 upravují na míru pro muzeum v rámci velkého projektu Revitalizace zámeckého návrší (majitelem pivovaru a investorem je Město Litomyšl).

Příprava, zahájení a průběh rekonstrukce muzea **v roce 2012:**

- **26. leden - Rada Pardubického kraje rozhodla pokračovat v další přípravě projektu revitalizace budovy muzea**
- **duben – červen – stěhování sbírek do centrálního depozitáře** - Balení a transport sbírkových předmětů do centrálního depozitáře muzea, který je umístěn v bývalém zámeckém pivovaru v Litomyšli. Tyto práce prováděli zaměstnanci muzea vlastními silami. V centrálním depozitáři jsou dlouhodobě deponovány tisíce sbírkových předmětů, nyní sem byla stěhována část sbírek, které se doposud nacházely v hlavní budově muzea, jako například betlémy, řemesla, kolekce fotografií a také rozsáhlá sbírka textilu.
- **květen - restaurátorský průzkum omítkových a barevných vrstev interiérů** - Restaurátorský průzkum vedený Davidem Zemanem, který se skládal ze 182 sond v 27 místnostech muzea, zjistil, že interiéry školy byly pojata často velmi jednoduše, s užitím opakovaných jednobarevných vápenných nátěrů. Fragmenty nejstarší výzdoby patrně ještě z 18. století, které se zachovaly po čtyřech ničivých požárech, byly sondami prokázány ve dvou místnostech na jižní straně patra. Jedná se o iluzivní mramorování ve výšce soklu. Mladší šablonové malby z 19. století byly odkryty ve třech místnostech přízemí. Na chodbě v patře proti schodišti se podařilo odhalit pět metrů dlouhou barevnou nápisovou kartuš s textem „1914 – PAMÁTNÍK ODBOJE – 1918“, která pochází z první republiky a souvisí již s muzejním využitím budovy. Předpokládané pozůstatky malovaného školního divadla z 18. století objeveny nebyly.
Nálezy malířské výzdoby budou zafixovány a překryty novým nátěrem. Následné stavební úpravy proběhnou tak, aby tyto nálezy nebyly poškozeny.
- **květen – červen – předání piaristické knihovny městu** - Vzácnou knihovnu budoval řád piaristů od svého příchodu do Litomyšle v polovině 17. století. Původně byla umístěna v sousední piaristické koleji, do budovy muzea se dostala až v éře socialismu. Kolem knihovny panovala dlouhou dobu nejasná majetkoprávní situace, jejíž řešení bylo nalezeno až nyní v souvislosti s nutností vyklizení muzea. Knihovnu protokolárně převzalo Město Litomyšl, které se s piaristy dohodlo na budoucím převodu do jeho majetku. Záměrem je vrátit knihovnu do objektu piaristické koleje, kde dnes sídlí Fakulta restaurování Univerzity Pardubice, která by se stala správcem knihovny.
- **květen – červen – zjišťovací archeologický výzkum** - Před vlastní opravou muzea proběhl zjišťovací archeologický výzkum, jehož realizátorem bylo archeologické pracoviště Východočeského muzea v Pardubicích ve spolupráci s RML.
Jednalo se o prostor zatravněné plochy mezi objektem muzea a Jiráskovou ulicí, v němž v budoucnu vyrostě suterénní vstupní objekt propojený s historickou budovou. Výzkum se skládal z devíti sond, jejichž účelem bylo zjištění rozsahu novodobých navážek a prozkoumání sídelních vrstev. Výsledky zjišťovacího výzkumu sloužily jako informativní podklad pro následný plošný archeologický výzkum a pro stavební práce.
Dle předpokladů byly nalezeny pozůstatky měšťanských domů tzv. Horního města ze 16. století a pod nimi středověký hřbitov.
- **1. červenec – uzavření muzea pro veřejnost**
- **červenec – srpen – stěhování celého muzea** - Do náhradních prostor v objektu Pardubického kraje ve Vysokém Mýtě bylo přestěhováno zemědělské náčiní, klavíry a další rozměrné sbírkové předměty, dále demontované dřevěné regály, výstavní mobiliář, vybavení konzervátorské dílny či pomůcky pro doprovodné programy. Kanceláře muzea se přemístily do pronajatých prostor v budově České pošty v Litomyšli. Vedle kanceláří sem byly přestěhovány některé prostorově nenáročné sbírky jako pohlednice nebo numizmatika a dále rozsáhlý archiv a bohatá muzejní knihovna, která byla v předchozích měsících zabalena do více jak šesti set beden (archiv a knihovna se stěhovaly včetně dřevěných regálů).
Rozměrný mobiliář stěhovala specializovaná firma, s vyklízcími pracemi pomáhali také nezaměstnaní v rámci veřejné služby. Zaměstnanci muzea sami stěhovali především početnou knihovnu a archiv.
- **8. září – „Rozloučení s muzeem aneb co bylo a co bude“** - V sobotu 8. září byla budova muzea naposledy na dlouhou dobu zpřístupněna veřejnosti. Barokní objekt – původně piaristické školy z počátku 18. století – byl zcela vyklizen a návštěvníci měli unikátní možnost projít si budovu doslova od půdy po druhý suterén. V každé místnosti byly připraveny fotografie a textové informace o tom, jak byla tato prostora využívána v minulosti a jak bude vypadat a jak bude využívána po rekonstrukci. Pro děti jsme připravili bohatý program. Tato

jedinečná akce se setkala s velkým zájmem veřejnosti; muzeum si v tento jediný den přišlo prohlédnou 430 návštěvníků.

- **9. září – exkurze pro samosprávu** – Muzeum uspořádalo exkurzi po historické budově pro zastupitele města (dopoledne) a radní Pardubického kraje (odpoledne). Pozvání využilo šest zastupitelů a jeden radní.
- **10. září – předání budovy zhotoviteli stavby** - Veřejnou zakázku Pardubického kraje na revitalizaci budovy muzea vyhrála firma PKS INPOS a.s. ze Žďáru nad Sázavou s nabídkovou cenou 46,6 mil. Kč. Původní odhadní cena dle projektu byla 70,5 milionu.
- **5. října – slavnostní poklepání základního kamene** – Slavnostního poklepání se zúčastnil Mgr. Radko Martínek, hejtman Pardubického kraje, Michal Kortyš, starosta Litomyšle, Ing. Jan Kroupa, obchodní náměstek PKS INPOS a.s. a Mgr. René Klimeš, ředitel Regionálního muzea v Litomyšli. Vzhledem ke ztíženému přístupu k muzeu a těsnému obepnutí budovy probíhající opravou zámeckého návrší bylo slavnostní poklepání základního kamene veřejnosti nepřístupné.
- **říjen - prosinec – práce na revitalizaci muzea** - V pondělí 15. října fakticky začaly práce na revitalizaci muzea. Před muzeem na Jiráskově ulici byly odstraněny dřeviny; v dalších dnech probíhaly za dozoru archeologa terénní úpravy za účelem vytvoření plošiny pro vrtnou soustavu pro navrtání pilotů opěrné stěny budoucího výkopu nového vstupního objektu muzea. V listopadu a prosinci probíhaly v historické budově přípravné stavební práce, především bourání novodobých příček, prorážení nových vstupních otvorů a vybourání druhotně zazděných architektonických článků v suterénní chodbě.
- **listopad – prosinec – záchranný archeologický výzkum** - Dne 2. listopadu začal standardní záchranný archeologický výzkum v místech budoucího vstupního objektu muzea (směrem k Jiráskově ulici) a rovněž v interiéru budovy. Do vánočních svátků bylo před muzeem odkryto větší množství stavebních konstrukcí, které pocházejí z tzv. horního města ze 16. století. Do konce roku nebyl výzkum dokončen, nicméně i tak bylo zřejmé, že některé z těchto významných nálezů bude nezbytné zachovat in situ, což bude vyžadovat změnu projektu vstupního objektu muzea.
- **prosinec – film o stěhování muzea** - Průběh revitalizace muzea je od počátku natáčen. Účel filmového záznamu je především dokumentační; v budoucnu bude možné z mnohahodinového záznamu vytvořit různorodé dokumentární filmy. Rádi bychom veřejnosti nabídli „drobnou ochutnávku“ již v průběhu opravy muzea a krátce po jejím dokončení. Naším záměrem je vytvořit sérii krátkých filmů, které se budou zabývat stěhováním muzea, archeologickým výzkumem, tvorbou nové stálé expozice a vlastními stavebními pracemi. V prosinci 2012 byl uveřejněn první film z této série, který se týká stěhování muzea (včetně stěhování piaristické knihovny). Film je ke shlédnutí na internetové adrese <http://youtu.be/1K8qxfQ5AY> nebo přes odkaz na webu muzea (www.rml.cz).

2. PLNĚNÍ ŽŘIZOVATELEM STANOVENÝCH UKAZATELŮ

Plnění zřizovatelem stanovených závazných finančních ukazatelů

Příspěvek na provoz	5 830 000 Kč	čerpáno v souladu s provozním rozpočtem organizace na rok 2012
Mzdový limit	2 520 000 Kč	čerpáno v souladu s mzdovým rozpočtem organizace na rok 2012
Dotace MK ČR na Digitalizaci Litomyšlského graduálu	109 000 Kč	čerpáno v souladu s provozním rozpočtem organizace na rok 2012
Dotace MK ČR na Zpřístupnění sbírky tiskařských štočků Augustovy tiskárny na internetu	130 000 Kč	čerpáno v souladu s provozním rozpočtem organizace na rok 2012
Odvod z investičního fondu do rozpočtu zřizovatele	230 000 Kč	odvedeno v souladu s investičním rozpočtem organizace na rok 2012

Plnění zřizovatelem stanovených věcných ukazatelů

Věcné ukazatele na rok 2012 nebyly stanoveny.

3. ODBORNÁ ČINNOST MUZEA

PÉČE O SBÍRKOVÝ FOND

- **sbírkotvorná činnost**
 - a) v souladu s Konceptí sbírkotvorné činnosti RML probíhala sbírkotvorná činnost s cílem dokumentace hmotné kultury a dějin města Litomyšle, regionu a vybraných nadregionálních jevů
 - b) do sbírky RML bylo **zařazeno 18 sbírkových předmětů**, jež obohatily především fondy obchod, architektura, textil, doprava a sport, veřejný život, osobní předměty a kartografie

- c) získány byly formou darů a nákupem, velká část z nich pochází ze starých fondů muzea
- d) ze sbírky RML byl **vyřazen 1 sbírkový předmět** z fondu varia

- **evidence a dokumentace fondů**

- a) nové akvizice jsou evidovány prostřednictvím přírůstkové knihy sbírek
- b) pokračovala celková reorganizace třídění sbírky RML na jednotlivé podsbírkky a navazující elektronickou katalogizace s tiskovými výstupy
- c) u části katalogizovaných dvourozměrných předmětů probíhala zároveň jejich obrazová digitalizace
- d) u katalogizovaných trojrozměrných předmětů jejich obrazová digitalizace neprobíhala (od poloviny roku 2010 nemá muzeum z důvodu krácení úvazků dokumentátora)
- e) zpracováno bylo **943 katalogizačních záznamů** pro sbírkové předměty
- f) ve smyslu zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy, v platném znění probíhala pravidelná aktualizace o sbírce RML v Centrální evidenci sbírek na MK ČR
- g) v Centrální evidenci sbírek je evidováno 41 523 sbírkových předmětů ve správě RML
- h) muzeum realizovalo **dva rozsáhlé digitalizační projekty**:
 1. litomyšlský graduál z r. 1563 – digitalizaci graduálu provedla firma AiP Beroun s.r.o.; celková cena činila 156.153 Kč, dotace MK ČR byla ve výši 109.000 Kč; obrazová kopie celého graduálu ve vysoké kvalitě je volně k dispozici v digitální knihovně Manuscriptorium na www.manuscriptorium.com (lze vyhledat zadáním hesla *Litomyšlský graduál* do vyhledávacího formuláře na tomto webu)
 2. tiskařské štočky Augustovy tiskárny v Litomyšli – novotisky 999 kusů štoček a jejich následnou digitalizaci provedl MgA. Lukáš Tůma; celková cena činila 190.535 Kč, dotace MK ČR byla ve výši 130.000 Kč; skeny štoček spolu s textovými daty jsou volně k dispozici v internetové databázi Sbírkky RML online na www.sbirky.rml.cz (lze vyhledat zadáním hesla *tiskárna Augusta* do vyhledávacího formuláře na tomto webu)

- **inventarizace fondů**

- a) bylo **zinventarizováno 10 471 sbírkových předmětů** z podsbírek militária, numizmatika, Šimkova sbírka, tematické sbírky, domácnost, šperky a bižuterie, geologie, řemesla, svítidla, textil, varia a obrazová, zvuková a datová media
- b) inventarizací v r. 2012 byl ukončen desetiletý inventarizační cyklus celé sbírky muzea dle zákona; v následujícím roce bude zahájen další desetiletý cyklus

- **ochrana a uchování fondů**

- a) proběhlo vystěhování veškerých sbírek (s výjimkou lapidária) z hlavní budovy do Centrálního depozitáře a do dočasných prostor v Litomyšli a ve Vysokém Mýtě z důvodu opravy muzea (viz v úvodu)
- b) pokračoval přesun části zkatalogizovaných sbírkových předmětů do Centrálního depozitáře, jehož vybavení je na špičkové úrovni
- c) samozřejmostí je nový obalový materiál (nekyselý), do kterého jsou vybrané sbírkové předměty baleny
- d) budova, v níž je umístěn Centrální depozitář, prochází od léta 2011 generální rekonstrukcí (investice Města Litomyše); bylo nutné zejména zajišťovat dozory při pracích stavební firmy v depozitáři, průběžné přesuny předmětů v rámci depozitáře z důvodu stavebních zásahů, zajišťovat ochranu sbírek, úklid prostor apod.

- **restaurování a konzervace**

- a) byla prováděna základní očista katalogizovaných sbírkových předmětů a předmětů pro aktuální krátkodobé výstavy (bez účasti konzervátora - 100 ks)
- b) probíhala průběžná očista stěhovaných sbírkových předmětů
- c) celkové ošetření rozsáhlé sbírkové knihovny, která byla napadena plísní z důvodu jejího dlouhodobě nevyhovujícího uložení v suterénu muzea (za přispění studentů z Fakulty restaurování Litomyšl)

PÉČE O ARCHIVNÍ FOND

- **akviziční činnost**

- a) do archivního fondu RML byly **zařazeny 2 archivní přírůstky**; jedná se o materiály o vystěhovalectví a americké Litomyšli a o diplomovou práci o litomyšlském graduálu.
- b) získány byly formou vlastního sběru a daru

- **evidence a dokumentace fondu**

- a) nové akvizice jsou evidovány prostřednictvím přírůstkové knihy archivu
- b) proběhla kompletní výměna starých archivních krabic, archiv byl přerovnan podle nového systému, který bude použit v nových prostorách po rekonstrukci muzea
- c) probíhala pravidelná aktualizace evidenčních listů NAD pro veškeré archivní fondy uložené v muzeu

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ PRÁCE, ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY A PUBLIKAČNÍ ČINNOST

• vědecko-výzkumná činnost

- a) pokračoval víceletý výzkumný projekt **Václav Boštík a jeho rodný kraj** s cílem dokumentace života a díla tohoto světoznámého malíře ve vztahu k rodnému kraji; projekt bude zakončen v roce 2013 vydáním publikace a výstavou (M. Boštík)
- b) odborná spolupráce na přípravě knihy o kolektivizaci v Mladočově s Ústavem pro studium totalitních režimů (M. Boštík)
- c) odborná spolupráce na přípravě knihy *Na hlubinu (Malířské výstavy při Akademických týdnech na Svatém Kopečku v letech 1938-1940)* s Muzeem umění Olomouc (M. Boštík)
- d) odborná spolupráce na přípravě knihy *Sgrafita zámku v Litomyšli* s NPÚ ÚOP v Pardubicích (M. Boštík)

• archeologické výzkumy

- a) bylo provedeno **16 záchranných archeologických výzkumů** ve Svitavském regionu (M. Pospíšil)

Záchranné archeologické výzkumy RML v r. 2012:

číslo výzkumu	katastr	lokalita/akce
ZAV 01/12	Polička, Lezník	Modernizace silnice III/360-129
ZAV 02/12	Svitavy	SOU Svitavy – Přístavba praktické učebny pro obor plastikář
ZAV 03/12	Litomyšl, Nedošín	Rekonstrukce ČOV a odkanalizování místních částí města Litomyšl – Lány, Nedošín
ZAV 04/12	Březová n.Svitavou	Splašková kanalizace a ČOV Březová nad Svitavou
ZAV 05/12	Litomyšl	Přeložka kanalizace Litomyšl – ulice Kornická
ZAV 06/12	Litomyšl	Revitalizace historické budovy Regionálního muzea v Litomyšli
ZAV 07/12	Polička	Přeložka kNN
ZAV 08/12	Polička	Polička ul. Na Vyšehradě, Přeložka kNN
ZAV 09/12	Dětrichov	Výstavba bioplynové stanice
ZAV 10/12	Lubná	Výstavba RD
ZAV 11/12	Polička	Ul. Svěpomoci, přeložka kNN
ZAV 12/12	Polička	Ul. Na Valech, Hradební systém města Poličky, rekonstrukce úseků SO19, SO20
ZAV 13/12	Újezdec	Dostavba areálu ŽV- Újezdec, stáje pro skot
ZAV 14/12	Polička	Rekonstrukce ulice Tyršova v Poličce
ZAV 15/12	Široký Důl	Flídr plast s.r.o. – přesun lisovny plastů
ZAV 16/12	Kunčina	Výstavba RD

• publikační činnost

- a) muzeum pokračovalo ve vydávání regionálního sborníku-ročenky ze společenských a přírodních věd **Pomezí Čech, Moravy a Slezska**, sv. 13;
- ve sborníku byla uveřejněna **jedna studie pracovníka RML**:
M. Vopařilová: *Mlýny a mlynáři v Litomyšli a na městském panství*

4. ODBORNÁ ČINNOST VE VZTAHU K ODBORNÉ VEŘEJNOSTI

• metodická činnost vůči organizacím v Pk

- a) White Gallery Osík – poradenství k práci s databázovým evidenčním programem Demus01-výtvarné umění a k databázové aplikaci sbírek online
- b) Muzeum loutkářských kultur Chrudim – poradenství a konzultace problematiky správy sbírek, zejména evidence, digitalizace a uložení
- c) Městská galerie Litomyšl – soustavná metodická pomoc ohledně celkového fungování muzejní instituce, zákonných předpisů, zabezpečení, správy sbírek aj.

• spolupráce s organizacemi v Pk

- a) spolupráce při výstavní činnosti RML a doprovodných programech: Zpěvácký spolek Vlastimil, Městská galerie Litomyšl, Výtvarné studio Dolní Újezd, IC Litomyšl, Město Litomyšl (propagace mediím), Pardubický rozhlas, místní kabelová televize
- b) zápůjčky sb. předmětů muzeím v Pk: muzea ve Vysokém Mýtě a České Třebové a galerie v Litomyšli
- **zápůjčky a výpůjčky předmětů**
 - a) zápůjčky sbírkových předmětů z RML pro výstavní účely muzeím a galeriím v ČR a dalším subjektům. Celkově bylo **zapůjčeno 42 sb. předmětů ze sbírky RML** (zapůjčování předmětů je značně komplikováno jejich uložením v dočasných prostorech i probíhající opravou budovy s Centrálním deponiářem)
 - b) výpůjčky sbírkových a jiných předmětů pro výstavní účely v RML od muzeí a galerií v ČR a dalších subjektů i soukromých majitelů (40 položek)
- **badatelské služby a konzultace**
 - a) dle požadavků badatelů muzeum předkládalo k badatelským účelům sbírkové předměty, archiválie a publikace z odborné knihovny. Badatelna byla od 1.7. uzavřena z důvodu zahájení revitalizace muzea. Celkový počet registrovaných badatelů: 10, celkový počet návštěv: 11.
 - b) muzeu celoročně poskytovalo informace a konzultace studentům, vědeckým a vlastivědným pracovníkům (cca 150 badatelských dotazů)
 - c) muzeum poskytlo badatelům na základě 5 žádostí o reprodukce 13 digitálních obrázků sbírkových předmětů ve správě RML
- **odborná knihovna**
 - a) muzejní odborná knihovna se rozrostla o 41 nových knižních titulů, odebíráno bylo rovněž 17 regionálních a odborných periodik
 - b) pokračovalo doplňování elektronické evidence knihovního fondu o nové přírůstky (databáze odborné knihovny je přístupná na internetových stránkách RML)
- **přednášky pracovníků RML na seminářích a konferencích**
 - a) R. Klimeš: *Věcné/tematické entity (pojmy, objekty) v projektu INTERPI z pohledu regionálních muzeí*, 20.11.2012, seminář projektu INTERPI, Brno
- **další odborná činnost**
 - a) spolupráce na projektu INTERPI (Interoperabilita v paměťových institucích) pod vedením Národní knihovny Praha (R. Klimeš)
 - b) spolupráce s Ústavem pro studium totalitních režimů (odborné konzultace, věcná korektura) na přípravě vydání kritické edice pamětí Jana Boštika, popisujících průběh kolektivizace v Mladočově; ÚSTR byl měl edici vydat během roku 2013 (M. Boštík)

5. AKTIVITY VE SMĚRU K ŠIROKÉ VEŘEJNOSTI

- **stálá expozice**
 - a) stálá expozice v hlavní budově RML je od 3.5.2010 deinstalována kvůli plánované rekonstrukci budovy muzea, která měla dle původních předpokladů začít na podzim 2010
 - b) pokračovala intenzivní práce na scénáři nové expozice pro muzeum po rekonstrukci (plánované předání scénářů architektovi expozice je leden 2013); byl vybrán architekt nové expozice
 - c) zpřístupnění Rodného bytu B. Smetany (duben až říjen, v dubnu a říjnu pouze o víkendech); od léta 2011 probíhá rozsáhlá rekonstrukce zámeckého návrší (investorem je Město Litomyšl); stavební firma ohradila vstupní koridor přes rozkopené první nádvoří mezi zámkem a rodným bytem, čímž tento mohl zůstat přístupný veřejnosti (nicméně přístup byl problematický, několikrát se změnil; pro návštěvníky byl nepohodlný a někdy těžko k nalezení (přes velký poutač, který byl muzeem instalován na stavební bráně na nádvoří); někdy vedl přístup přes nádvoří, kam byl ale zároveň vstup veřejnosti zakázán apod.; dále omezení kvůli stavebním pracím přímo v rodném bytě (slaboproudy))
- **výstavní činnost**
 - a) vzhledem k zahájené rekonstrukci muzea byla výstavní činnost v prostorech hlavní budovy muzea ukončena k 30. červnu 2012; pokračovala výstavní činnost v Rodném bytě B. Smetany a byla realizována výstava v exteriéru
 - b) přístup do muzea na jeho výstavy byl v souvislosti s revitalizací zámeckého návrší ztížen; v polovině dubna byla uzavřena Jiráskova ulice, jediný přístup do muzea byl tzv. fortnou (tj. fortnou bylo nutné i odejít; od muzea nebylo možné jít dále na zámek atd. jako normálně), toto omezení výrazně zasáhlo návštěvníkový provoz (mj. se k muzeu nedostali matky s kočárky, méně pohybliví lidé atd.)

Výstavní prostory v hlavní budově:

termín	název a legenda	vlastní/zapůjčená sbírková/nesbírková
do 15. 1.	BETLÉMY	vlastní sbírková

<p>Výstava představila vánoční betlémy v jejich pozoruhodné různorodosti. Prezentovány byly betlémy historické ze sbírek několika muzeí i současné ze soukromého majetku. Materiálem, z něhož jsou vyrobeny, je nejčastěji dřevo a papír, ale třeba i kukuřičné šustí, těsto, keramika či korálky. Jesličky se od sebe mohou výrazně lišit svoji velikostí, některé jsou miniaturní, jiné naopak obrovské. Největší na výstavě byl historický českořebovský betlém a současný litomyšlský keramický betlém paní Ireny Švecové. Každý z těchto betlémů je dlouhý pět metrů.</p> <p>K prvopočátkům tradice zobrazování narození Ježíše se návštěvníci mohli vrátit v jesličkách ve skutečné velikosti, kde s pomocí připravených kostýmů mohli sami ztvárnit živý betlém.</p> <p>Výstava byla pořádána ve spolupráci s Českým sdružením přátel betlémů – pobočkou Betlémáři Litomyšlska. Svoji floristickou tvorbu zde prezentovala Střední škola zahradnická a technická v Litomyšli. (R. Klimeš)</p>		
24. 1. - 26. 2.	BYLI JSME SKORO U VŠEHO - 150 let pěveckého sboru Vlastimil	vlastní sbírková
<p>V roce 2012 oslavil pěvecký sbor Vlastimil kulaté výročí svého založení. U příležitosti této události byla připravena ve spolupráci s tímto spolkem výstava mapující úctyhodných 150 let jeho působení. K vidění byly nejen fotky, plakáty a další písemnosti vzniklé za celé období existence Vlastimilu, ale např. i originál spolkového praporu, který byl vysvěcen v roce 1863.</p> <p>Vlastimil byl skoro u všeho, co se v Litomyšli za poslední století a půl dělo. Mimo jiné byly připomenuty také významné osobnosti spojené se spolkem (Jaromír Metyš, Roman Nejedlý, František Vogner aj.), účasti na nejruznějších hudebních festivalech nebo památná představení – např. nastudování Smetanovy opery Prodaná nevěsta předvedené v roce 1940 ve spolupráci s umělci z Národního divadla. (E. Kolářová)</p>		
23. 2. - 25. 3.	REMINISCENCE - Obrazy, grafiky a fotografie Vladimíra Vícha a Milana Dvořáka	zapůjčená nesbírková
<p>Výstava představila díla fotografa Milana Dvořáka a malíře a grafika Vladimíra Vícha, kteří v roce 2011 oslavili významná životní jubilea – 75 resp. 80 let. (E. Kolářová)</p>		
3. 3. - 29. 4.	MÍSTA UTRPENÍ, SMRTI A HRDINSTVÍ – Život v nacistických koncentračních táborech	vlastní/zapůjčená sbírková/nesbírková
<p>Putovní výstava věnovaná životu vězňů v koncentračních táborech Historické skupiny Osvětim při Sdružení osvobozených vězňů a pozůstalých. Výstavní soubor 28 mobilních panelů seznámil se vznikem koncentračních táborů a s osudy jednotlivců i celých etnických skupin z českých zemí pronásledovaných a vězněných po roce 1939 pro jejich politické smýšlení, náboženské přesvědčení, barvu pleti či rasový původ. Epilogem k výstavě bylo několik posledních panelů, jejichž záměrem je varovat před rozmáhajícími se neonacistickými, xenofobními a antisemitskými projevy.</p> <p>Doplňkem této obecné problematiky byla krátká rekapitulace průběhu 2. světové války v Litomyšli. (M. Boštík)</p>		
28. 4. - 30. 6.	KELTOVÉ	vlastní/zapůjčená sbírková
<p>Výstava představila život Keltů v období mladší doby železné, kdy pomalu končil pravěk a blížil se nástup raných středověkých dějin. Návštěvník se dozvěděl, kdo vlastně byli Kelty a odkud se na našem území objevili. Prostřednictvím hmotných pozůstatků poznal, jak Kelty žili – jak se oblékali, čím se živili a jaké nástroje vyráběli. Součástí výstavy byla i rekonstrukce keltského obydlí a možnost vyzkoušení některých keltských výrobních technik.</p> <p>RML se na výstavě podílelo s Regionálním muzeem v Kolíně a Středočeským krajem. (M. Pospíšil)</p>		
15. 5. - 30. 6.	MAGDALENA DOBROMILA RETTIGOVÁ	vlastní sbírková
<p>Výstava přiblížila osobnost dámy kuchyně a zároveň české buditelky Magdaleny Dobromily Rettigové prostřednictvím rozličných věcí, které měla v osobním vlastnictví a které se dochovaly z doby jejího působení v Litomyšli v našem muzeu. K vidění byla nejen řada konvíček a šálků, do nichž nalávala oblíbené kávičko, ale i Magdalenino paraplíčko a její kabelky, s nimiž se procházela po promenádě na zdejší náměstí. Dále bylo vystaveno množství sošek a křucifixů, které zdobily její domácnost. Zajímavé bylo seznámení se s rukopisy několika jejích literárních děl. (E. Kolářová)</p>		
19. 5. - 30. 6.	LITOMYŠL NA STARÝCH FOTOGRAFIÍCH	vlastní sbírková
<p>Výstava velkoformátových reprodukcí fotografií zachycujících Litomyšl a její obyvatele v první třetině 20. století. Snímky zobrazovaly dnes zbořené budovy jako Karlov, panský mlýn nebo synagogu, nejruznější proměněná zákoutí, ale také místa, která zůstala v podstatě stejná, ale ozvláštňují je lidé v dobovém oblečení, kravské povozy nebo vývěsní štíty zaniklých firem... Autorem fotografií je místní knihkupec a amatérský fotograf Karel Veselík (1873–1936). (P. Chaloupka)</p>		

Celá historická budova muzea:

8.9.	ROZLOUČENÍ S MUZEEM ANEB CO BYLO A CO BUDE	vlastní nesbírková
<p>V sobotu 8. září byla budova muzea naposledy na dlouhou dobu zpřístupněna veřejnosti. Barokní objekt – původně piaristické školy z počátku 18. století – byl zcela vyklizen a návštěvníci měli unikátní možnost projít si budovu doslova od půdy po druhý suterén. V každé místnosti byly připraveny fotografie a textové informace o tom, jak byla tato prostora využívána v minulosti a jak bude vypadat a jak bude využívána po rekonstrukci. Pro děti jsme připravili bohatý program. Tato jedinečná akce se setkala s velkým zájmem veřejnosti; muzeum si v tento jediný den přišlo prohlédnout 430 návštěvníků.</p>		

Rodný byt Bedřicha Smetany:

1. 4. – 28. 10.	MELODICKÁ LITOMYŠL - Hudební náměty na obrazech Quidona Šimka	vlastní sbírková
<p>Výstava v Rodném bytě Bedřicha Smetany představila obrázky s hudebními náměty z Litomyšle, jejichž autorem je charismatický litomyšlský kupec Quido Šimek (1857–1933). Ten se do dějin svého rodného města zapsal především jako kreslíř, kronikář, sběratel, spoluzakladatel městského muzea, majitel soukromého muzea a velký humorista. Byl dobrým duchem měšťanské Litomyšle, přítelem studentů, vtipným glosátorem života, ale také dlouholetým členem městské samosprávy a řady spolků. Jeho láskou bylo sběratelství a svobodná tvůrčí činnost, kterým zasvětil celý svůj staromládenecký život.</p> <p>Reprodukce jeho děl byly doplněny krátkými humornými komentáři, a to i v anglické verzi. (M. Boštík)</p>		

Exteriérová výstava:

od 1.12.	ŽIDÉ V LITOMYŠLI	vlastní nesbírková
<p>V neděli 2. prosince 2012 uplynulo 70 let od násilné deportace Židů z Litomyšle. Z více než sta Židů, kteří byli deportováni mezi lety 1942 až 1945, se dožila konce války asi desetina. Město Litomyšl ve spolupráci s dalšími subjekty připravilo jako připomenutí těchto událostí od 29. listopadu do 4. prosince 2012 několik akcí pro školy i širokou veřejnost. Muzeum se podílelo na přípravě a realizaci exteriérové výstavy „Židé v Litomyšli“, která byla instalována v místech, kde stávala židovská synagoga (nedaleko Smetanova domu, poblíž pobytové lávky přes řeku Loučnou).</p>		

- **doprovodné programy, práce s veřejností, kulturní akce**

- a) **výukově-zábavný program *Udělej si vlastní sgrafito***

V rámci projektu Pernštejnský rok připravilo muzeum ve spolupráci s Městskou galerií Litomyšl jedinečný výukově-zábavný program „Udělej si vlastní sgrafito“. Smyslem projektu bylo přiblížit žákům, studentům i široké veřejnosti technologii tvorby renesančního sgrafita zajímavou formou – sgrafito si sami vytvořili a také si ho odnesli domů. V rámci projektu se účastníci seznámili s historií litomyšlského zámku v období renesance, včetně jeho majitelů, stavitelů a sgrafitové výzdoby. Samotná výroba sgrafita původními postupy probíhala pod vedením restaurátora Davida Zemana, autora známých novodobých sgrafit ve Váchalově ulici, a jeho kolegů. Akce se uskutečnila díky zvláštnímu finančnímu příspěvku Pardubického kraje.

Kurzy pro školy proběhly v budově muzea v termínech 18. – 20.6., 22.6, 25. – 27.6., na zámku v prostorách galerie 10. – 11.10., 16.10. Kurzy pro veřejnost proběhly na zámku v prostorách galerie v termínech 22.7, 29.7., 26.8., 2.9., 7.10. a 28.10. Akce byla velice úspěšná a návštěvníky vysoce hodnocená. Kurz absolvovalo celkem 474 účastníků (z toho 252 žáků a studentů). (R. Klimeš, M. Vopařilová)

- b) **doprovodný program výstavy *Reminiscence...***

- workshop zaměřený na předvádění fotografických a malířských technik autory vystavovaných děl, 24.3. (Š. Fulíková)

- c) **doprovodný program výstavy *Místa utrpení...***

- přednášky pro školy místopředsedy Historické skupiny Osvětím Asafa Auerbacha (26. 4. na gymnáziu v Litomyšli, 9. 5. na ZŠ v Morašicích) (M. Boštík)

- d) **doprovodný program výstavy *Magdalena Dobromila Rettigová***

- slavnostní tabule s umělým jídlem vytvořená Výtvarným studiem z Dolního Újezdu
- herna pro všechny kategorie (omalovánky, skládání ubrousků, pročítání receptů, plastový domeček a kuchyňka) (E. Kolářová)

- e) ***Štědrovečerní koledování – zpívání na muzejních schodech*, 24. 12.**

- tradiční koledování se skupinou Věneband Litomyšl se tentokrát odehrálo před domem U Rytířů na Smetanově náměstí (R. Klimeš)

- **Sbírký RML online**

- a) probíhala pravidelná aktualizace internetové databáze *Sbírký RML online* (www.sbirky.rml.cz), která byla spuštěna v r. 2008
- b) v r. 2011 bylo **přidáno 4 741 záznamů sbírkových předmětů**, celkový počet záznamů je 30 447
- c) od června 2010 muzeum nemá z důvodu krácení úvazků dokumentátora; trojrozměrné zkatalogizované předměty nebyly proto systematicky obrazově dokumentovány a nemohly být všechny zpřístupněny v internetové databázi

- **domovské webové stránky RML**

- a) probíhala pravidelná aktualizace domovských webových stránek RML – tiskové zprávy, informace o akcích pro veřejnost, zpráva o činnosti, snímky z výstav a doprovodných programů aj.

- **propagace RML, vztahy s médii**

- a) tiskové konference Města Litomyšl
- b) kabelová televize – regionální vysílání
- c) Český rozhlas Pardubice – red. V. Pavlasová, živé vstupy do vysílání k výstavám
- d) regionální tisk
- e) osobní vazby s novináři
- f) vydávání plakátů a pozvánek na akce pořádané muzeem

- g) vernisáže výstav
 h) pravidelné obesílání škol všech stupňů v regionu s aktuálním programem, osobní pozvánky na akce přímo ve školách

6. NÁVŠTĚVNOST MUZEA

	hlavní budova	Rodný byt B. Smetany
návštěvníci celkem	3 469	5 515
z toho návštěvníci přednášek	0	0
z toho návštěvníci kulturních a vzdělávacích akcí RML	800	0

V roce 2012 dosáhlo muzeum a jeho akce navštívil **celkem 8 984 osob**. Výrazný pokles návštěvnosti oproti minulému roku je způsoben uzavřením muzea před začátkem hlavní turistické sezony a rovněž špatnou dostupností muzea (vlivem revitalizace zámeckého návrší bylo muzeum přístupné pouze tzv. fořtnou).

7. PROVOZNÍ ZÁLEŽITOSTI PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

Zhodnocení hospodaření RML za rok 2012	
Výnosy	Kč 6 484 349,68
Náklady	Kč 6 484 349,68
Výsledek hospodaření – zisk	Kč 0,00

Podíl na celkovém rozpočtu (Kč 6 890 000,00):		
položka	částka	% celkového rozpočtu
energie	Kč 382 386,95	5,55 %
mzdy + odvody	Kč 3 680 573,00	53,42 %
odpisy	Kč 849 393,00	12,33 %
akviziční činnost	Kč 500,00	0,01 %
celkové příjmy	Kč 6 484 349,68	94,11 %
<i>z toho: provozní příspěvek</i>	<i>Kč 5 830 000,00</i>	<i>84,62 %</i>
<i>příjmy ze vstupného</i>	<i>Kč 140 625,00</i>	<i>2,04 %</i>
<i>příjmy z poskyt. služeb</i>	<i>Kč 91 175,90</i>	<i>1,32 %</i>
<i>granty</i>	<i>Kč 0,00</i>	<i>0,00 %</i>
<i>dotace (MK ČR))</i>	<i>239 000,00</i>	<i>3,47 %</i>

V roce 2012 získalo muzeum dvě dotace z Ministerstva kultury ČR, první na digitalizaci litomyšlského graduálu z r. 1563 ve výši 109.000 Kč (program VISK6), druhou na zpřístupnění sbírky tiskařských štočků Augustovy tiskárny na internetu ve výši 130.000 Kč (program „Kulturní aktivity - na podporu projektů poskytovaných standardizovaných veřejných služeb muzeí a galerií)

Stav a čerpání fondů		
fond kulturních a sociálních potřeb	zůstatek 2011	Kč 13 441,00
	příjmy	Kč 26 718,00
	čerpání	Kč 27 069,00
	zůstatek 2012	Kč 13 090,00
fond rezervní	zůstatek 2011	Kč 636 939,96
	příjmy	Kč 201 540,63
	čerpání	Kč 95 864,77
	zůstatek 2012	Kč 742 615,82
fond reprodukce majetku	zůstatek 2011	Kč 1 664 271,52
	příjmy	Kč 849 393,00
	čerpání	Kč 230 000,00
	zůstatek 2012	Kč 2 283 664,52

Personální obsazení			
přepočtený počet pracovníků	10,82	100,00 %	
z toho	odborný personál	7,61	70,33 %
	obslužný personál	3,21	29,67 %
počet VŠ	5		